

PROJEKTO TITULAS:

**Erasmus+ projektas „Mokinių bendrųjų kompetencijų
ugdymas pamokose ir mokyklos popamokinėje veikloje”**

Nr. 2024-1-PL01-KA220-SCH-000247484/2

**Finansuoja
Europos Sąjunga**

VIS DAR KALBAME APIE PAGRINDINES KOMPETENCIJAS:

KVIEČIAME KALBĖTI

Pratimai, Metodai , Pavyzdžiai

1. Kaip manote, kokie metodai yra palankiausi vaikų bendrųjų gebėjimų ugdymui?
2. Kaip manote, kokie yra didžiausi sunkumai taikant metodus, palankius vaikų bendrųjų gebėjimų ugdymui?

VIS DAR KALBAME APIE PAGRINDINES KOMPETENCIJAS:

ATMINKITE:

- ▶ Terminas „bendrieji gebėjimai“ atsirado 1996 m. vasario mėn. Europos Tarybos simpoziume Berne.
- ▶ Manoma, kad bendrieji gebėjimai sieja visus ES mokyklas baigusius asmenis, nes švietimo sistemos yra tautos kultūrinis paveldas ir jų derinti netikslinga.
- ▶ Berne suformuluoti bendrieji gebėjimai buvo panaudoti 1998 m. Lenkijoje peržiūrint pagrindinę mokymo programą.
- ▶ 2006 m. Europos Vadovų Taryboje nuskambėjo aštuoni bendrieji gebėjimai (2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Europos Vadovų Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų), kurie buvo susisteminti 2018 m. gegužės 22 d. EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų.
- ▶ ES lygmeniu buvo nustatyti aštuoni bendrieji gebėjimai, kurie yra žinių, įgūdžių ir požiūrių, laikomų esminiais asmeniniam tobulėjimui ir vystymuisi, aktyviam pilietiškumui, socialinei įtraukčiai ir užimtumui, visuma ir kurie yra svarbiausi ne tik jauniems europiečiams, bet ir kuriant bendrą Europą.
- ▶ Valstybės narės yra įsipareigojusios plėtoti tokių bendrųjų gebėjimų ugdymą, kad jaunimas būtų pasirengęs suaugusiųjų gyvenimui ir suteiktų pagrindą tolesniam mokymuisi ir darbinei veiklai, o suaugusieji galėtų tobulinti ir atnaujinti bendruosius gebėjimus visą gyvenimą.
- ▶ SVARBU: ŠIUOS TIKSLUS VALSTYBĖS NARĖS ĮGYVENDINA SAVARANKIŠKAI!

PAGRINDINĖ INFORMACIJA APIE KOMPETENCIJĄ :

bendrieji gebėjimai - pakartoti!

- ❑ APIBRĖŽTA EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS DOKUMENTE 2018 m. gegužės 22 d.
- ❑ informacijos supratimo ir rengimo kompetencija,
- ❑ daugiakalbystės kompetencija,
- ❑ matematinė kompetencija ir gamtos mokslų, technologijų ir inžinerijos kompetencija,
- ❑ skaitmeninė kompetencija,
- ❑ asmeninė, socialinė ir mokymosi mokytis kompetencija,
- ❑ pilietinės kompetencijos
- ❑ verslumo kompetencija
- ❑ kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencija.

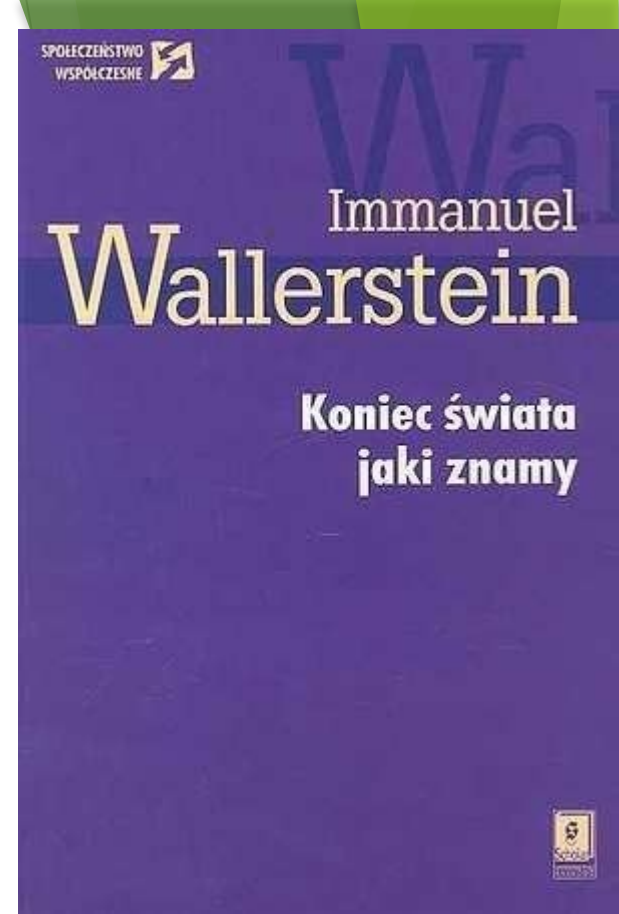
KODĖL BENDRIEJI GEBĖJIMAI? NES REIKIA REAGUOTI Į ATEITIES IŠŠŪKIUS.

FAKTAS - tai vyksta

1. Ateitis nenuspėjama, nieko pastovaus.
2. Technologijų ir mokslo raida, žinių senėjimas.
3. Išorės įteisintų normų krizė.
4. Autoritetų krizė.
5. Individualizacija.
6. Duomenų gausa, informacinis chaosas).
7. Decentralizacija. Socialinė atomizacija.
8. Daugiakultūriškumas.

IŠŠŪKIAI

1. Nuolatinio mokymosi, budrumo poreikis.
2. Poreikis lanksčiai persikvalifikuoti.
3. Savarankiškumo poreikis renkantis, sąmoningai veikiant.
4. Gebėjimo konstruoti vertybes poreikis.
5. Poreikis veikti kūrybiškai pagal gebėjimus.
6. Kritinės analizės, faktų ir nuomonių atrankos, interpretacijos, gebėjimo atsidurti chaose poreikis.
7. Poreikis kurti gerus santykius, sąmoningai spręsti bendruomenės reikalus.
8. Poreikis atpažinti kultūras ir suprasti skirtumus, gebėjimas dirbti daugiakultūroje aplinkoje.

KODĖL PAGRINDINĖS KOMPETENCIJOS YRA TOKIOS SVARBIOS?

NES MUMS VISIEMS JŲ REIKIA:

- į savirealizaciją,
- į asmeninį tobulėjimą,
- į sidarbinti,
- į socialinei integracijai,
- į tvarų gyvenimo būdą,
- į sėkmingo gyvenimo taikiose visuomenėse,
- į sveikai tvarkyti gyvenimą,
- į aktyviam pilietiškumui.

PAGERINTI MŪSŲ GYVENIMĄ

- Kiekvienam iš mūsų reikia sprendimų, kurie padėtų lengviau prisitaikyti prie dinamiškai besikeičiančio, tarpusavyje susijusio pasaulio.

KOMPETENCIJOS UGDYMAS:

SĄMONINGAS
FORMAVIMAS

NESĄMONINGA
NEKOPETENCIJA.
Aš nežinau, kad aš
nežinau. Nežinau, kad
negaliu.

SĄMONINGA
NEKOPETENCIJA S.
Žinau, kad neturiu žinių.
Žinau, kad nežinau, kaip tai
padaryti.

SĄMONINGA
KOMPETENCIJA.
Žinau, kad turiu šių
žinių. Žinau, kad galiu
tai padaryti.

NESĄMONINGA
KOMPETENCIJA.
Nežinau, bet turiu tokių
žinių. Nežinau, bet aš
galiu tai padaryti.

STEBĖJIMAS IR MĖGDŽIOJIMAS

Lenkijoje bendrųjų gebėjimų ugdymas gali būti įgyvendinamas pagal Švietimo ministerijos dokumentą - Pagrindinę mokymo programą.

Vaikų darželyje

„(iniciatyvumas ir verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir saviraiška, socialiniai ir pilietiniai gebėjimai...).

- ▶ „Stiprinti vaiko vertės jausmą, individualumą, originalumą ir poreikį kurti asmeninius santykius bei dalyvauti grupėje“ (socialinė ir pilietinė kompetencija, kultūrinis sąmoningumas ir raiška).
- ▶ „Sukurti situacijas, palankias įpročių ir elgesio formavimuisi, padedančias [...] rūpintis sveikata, fiziniu pajėgumu ir saugumu, įskaitant saugumą kelyje“ (socialiniai ir pilietiniai gebėjimai).
- ▶ „Pasirengimas suprasti savo ir kitų žmonių emocijas, jausmus ir rūpintis psichikos sveikata[...], („Pasirengimas suprasti savo ir kitų žmonių emocijas, jausmus ir rūpintis psichikos sveikata[...]"). (socialiniai ir pilietiniai gebėjimai).
- ▶ „Ugdymo situacijų, ugdančių vaiko jautrumą, įskaitant jautrumą [...] daugeliui žmogaus veiklos sričių: kalbai, elgesiui, judėjimui, aplinkai, aprangai, muzikai, šokiui, dainavimui, teatrui, vaizduojamajam menui, kūrimas“ (bendravimas gimtąja kalba, užsienio kalbomis, socialinė ir pilietinė kompetencija, kultūrinis sąmoningumas ir saviraiška).
- ▶ „Sukurti sąlygas, leidžiančias saugiai, savarankiškai tyrinėti vaiką supančią gamtą (...), atitinkančias vaiko raidos etapą“ (mokslinė ir techninė kompetencija, socialinė ir pilietinė kompetencija).
- ▶ „Sudaryti sąlygas (...)konstruoti, meistrauti, planuoti ir imtis tikslingų veiksmų, pristatyti savo darbo produktus“ (pagrindinės mokslinės ir techninės, socialinės ir pilietinės kompetencijos, iniciatyvumas ir verslumas, kultūrinis sąmoningumas ir saviraiška, bendravimas gimtąja kalba).
- ▶ „Sisteminga parama vaiko mokymosi mechanizmų vystymuisi, padedanti vaikui pasiekti lygį, leidžiantį pradėti lankyti mokyklą“ (mokymasis mokytis).
- ▶ „Ugdymo situacijų, skatinančių vaiko domėjimąsi šiuolaikine užsienio kalba, norą pažinti kitas kultūras, kūrimas“ (gebėjimas bendrauti užsienio kalba, socialinė ir pilietinė kompetencija).

Lenkijoje bendrųjų gebėjimų ugdymas gali būti įgyvendinamas pagal Švietimo ministerijos dokumentą - Pagrindinę mokymo programą.

► PRADINĖ MOKYKLA

- Efektyvus bendravimas lenkų ir šiuolaikinėmis kalbomis;
- Efektyvus matematikos priemonių naudojimas kasdieniame gyvenime, taip pat lavinant matematinį mąstymą;
- Ieškoti, tvarkyti, kritiškai analizuoti ir naudoti informaciją iš įvairių šaltinių;
- Kūrybiškas problemų sprendimas įvairiose srityse, sąmoningai naudojant informatikos, įskaitant programavimą, metodus ir priemones;
- Problemų sprendimas, taip pat naudojant tarpininkavimo būdus; komandinis darbas ir socialinis aktyvumas;
- Aktyvus dalyvavimas mokyklos, vietos bendruomenės ir šalies kultūriniame gyvenime.

Lenkijoje bendrųjų gebėjimų ugdymas gali būti įgyvendinamas pagal Švietimo ministerijos dokumentą - Pagrindinę mokymo programą.

VIDURINĖ MOKYKLA

LO ir technikos mokykloje mokinys įgyja šių įgūdžių:

Mąstymas - naujų vaizdinių kūrimas: informacijos transformavimą, išvadų darymą, abstrahavimą, samprotavimą, įsivaizdavimą, vertinimą, problemų sprendimą, kūrybiškumą.

mąstymo ugdymas: analitinis, sintetinis, loginis, komutacinis, priežastinis, kūrybinis, abstraktus; suvokimo ir konceptualaus mąstymo ugdymas; abiejų tipų mąstymo sintezė yra mokinio visapusiško tobulėjimo pagrindas.

Skaitymas - gebėjimas suprasti teiginių prasmę ir simbolines reikšmes; pagrindinis kalbinis ir psichologinis įgūdis, padedantis tobulėti asmenybei, dalyvauti bendruomenės gyvenime, perduoti patirtį iš kartos į kartą.

gebėjimas bendrauti gimtąja ir užsienio kalbomis žodžiu ir raštu - socialinis įgūdis, grindžiamas kalbos normų išmanymu ir supratimo pagrindo sukūrimu įvairiose bendravimo situacijose.

Kūrybiškas problemų sprendimas taikant informatikos metodus ir priemones, įskaitant programavimą.

Gebėjimas veiksmingai naudotis šiuolaikinėmis informacinėmis ir ryšių technologijomis.

Gebėjimas gauti informaciją, ją atrinkti, apibendrinti ir vertinti, patikimai naudotis šaltiniais.

sisteminio mokymosi įpročių įgijimas, įgytų žinių sisteminimas ir gilinimas.

gebėjimas bendradarbiauti grupėje ir imtis individualių veiksmų. Technikos mokykloje integruojant ir siejant bendrąjį ir profesinį ugdymą, tobulinant pagrindinius gebėjimus, įgytus ankstesniuose ugdymo etapuose.

kalbinės kompetencijos ir komunikacinės kompetencijos, kaip pagrindinių pažinimo priemonių visose žinių srityse, ugdymas.

mokinių rengimas gyvenimui informacinėje visuomenėje.

Lenkijoje bendrųjų gebėjimų ugdymas gali būti įgyvendinamas pagal Švietimo ministerijos dokumentą - Pagrindinę mokymo programą.

- ▶ Bendrieji gebėjimai ugdomi kiekvieno dalyko ir (arba) mokymosi veiklos metu.
- ▶ Mokytojai jas formuoja pirmiausia per tai, kaip jie moko (KAIP), o ne per turinį (KĄ moko).
- ▶ Būtent kasdieniai veiklos tikslai veda prie strateginių tikslų!
- ▶ Kritinis mąstymas, problemų sprendimas, komandinis darbas, bendravimo ir derybų įgūdžiai, analitiniai įgūdžiai, kūrybiškumas ir tarpkultūriniai įgūdžiai yra visų bendrųjų kompetencijų elementai.
- ▶ Kompetencijos persidengia ir yra tarpusavyje susijusios: vienoje srityje reikalingi aspektai padeda ugdyti kitos srities kompetencijas.
- ▶ Kompetencijos ugdomos atsižvelgiant į mokymosi visą gyvenimą perspektyvą, per formalųjį, neformalųjį ir savaiminį mokymąsi visose srityse: šeimoje, mokykloje, darbe, kaimynystėje ir kitose bendruomenėse.
- ▶ VISI GEBĖJIMAI YRA SVARBŪS; KIEKVIENAS JŲ PADEDA SĖKMINGAI GYVENTI VISUOMENĖJE.

Kompetencijos „kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ apibrėžimas - kas tai yra ir nuo ko priklauso.

- ▶ Suprasti ir gerbti įvairių kultūrų idėjų ir reikšmių kūrybiško išreiškimo būdus, pasitelkiant įvairias meno rūšis ir kitas kultūrinės formas.
- ▶ Jie apima įsitraukimą į savo idėjų supratimą, plėtojimą ir išraišką bei savo vietos ar vaidmens visuomenėje pajautimą įvairiais būdais ir įvairiomis aplinkybėmis.
- ▶ Labai svarbus atvirumas kultūrinės raiškos įvairovei ir pagarba jai, taip pat etiškas ir atsakingas požiūris į intelektualinę ir kultūrinę nuosavybę.
- ▶ Kompetencijos brandai būdingas smalsus požiūris į pasaulį, atvirumas naujoms galimybėms ir noras dalyvauti įvairiose kultūrinėse patirtyse.

Kompetencijos „kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ apibrėžimas - Kas jos yra, nuo ko jos priklauso.

Kultūrinis sąmoningumas švietimo srityje yra naudingas ir mokiniams, ir mokytojams.

Stebėjimai patvirtina kultūrinių kompetencijų ugdymo mokykloje naudą.

Kultūrinis sąmoningumas ir raiška bei pilietiškumo kompetencijos daro įtaką:

- ▶ - ugdyti švietimo suinteresuotųjų šalių tarpusavio pagarbą,
- ▶ - geresniam bendravimui ne tik švietimo padaliniuose,
- ▶ - palankesnei ugdymo aplinkai,
- ▶ - geresniems kritinio mąstymo įgūdžiams ir naujovėms,
- ▶ - mokykloms, įskaitant klases, tapti draugiškesnėmis ir prienamesnėmis visų tipų besimokantiejiems,
- ▶ - mažesnė atskirtis ir diskriminacija.

Kompetencijos "kultūrinis sąmoningumas ir raiška" apibrėžimas - kas tai yra, nuo ko tai priklauso - pakalbėkime.

- Kultūra - tikėjimų ir papročių, kuriais dalijasi ribotą erdvę (geografinę vietą, etninę priklausomybę) užimantys žmonės, visuma. Ar tai vienalytis rinkinys?
- Ar mūsų šalis yra vienos, ar daugelio skirtingų kultūrų šalis?
- Ar mokiniai ir (arba) mokytojai savo kultūrinius skirtumus perkelia į klasę?
- Ar šie skirtumai turi ir gali turėti įtakos mokinių mokymosi būdai, informacijos pateikimo būdai, mokinių, mokytojų ir bendraamžių bendravimui?
- Ar galime pateikti pavyzdžių, kaip kultūriniai skirtumai pasireiškia švietimo ir (arba) kitose gyvenimo srityse? (akių kontaktas su mokytoju arba šio kontakto vengimas - kai kuriose kultūrose ilgesnis akių kontaktas su vyresniuoju laikomas nemandagiu, kitose - pageidautinu)
- Kultūriniai skirtumai daro įtaką mokiniams ir mokytojams klasėje.
- Ar kultūrinė kompetencija švietime yra svarbiausia siekiant integruoti skirtingų kultūrų žmones?
- Ar sutinkame, kad kultūrinė kompetencija švietime yra nuolatinis mokymosi, supratimo ir pagarbos kultūriniams skirtumams procesas?
- Ar kultūrinė kompetencija - tai tik kalbos ar kulinarinių įpročių dalijimasis?

Su šia kompetencija susijusios esminės žinios, įgūdžiai ir nuostatos.
Teigiamo požiūrio sąlygos:

- Žinios apie vietinę, regioninę, nacionalinę, Europos ir pasaulio kultūrą ir jos raišką, įskaitant kalbas, paveldą, tradicijas ir kultūros produktus.
- Suprasti, kaip kompetencijos gali daryti įtaką viena kitai ir atskirų asmenų idėjoms.
- Suprasti įvairius būdus, kuriais idėjos perduodamos tarp kūrėjo, dalyvio ir auditorijos rašytiniuose, spausdintiniuose ir skaitmeniniuose tekstuose, teatre, kine, šokyje, žaidimuose, mene ir dizaine, muzikoje, ritualuose ir architektūroje, taip pat hibridinėse formose.
- Suprasti savo kūrybinę tapatybę ir paveldą kultūrų įvairovės pasaulyje ir tai, kaip menas ir kitos kultūros formos gali padėti suvokti ir formuoti pasaulį.
- Gebėjimas empatiškai išreikšti ir interpretuoti vaizdines ir abstrakčias idėjas, patirtį ir emocijas, taip pat gebėjimas tai daryti įvairiose meno rūšyse ir kitose kultūros formose..
- Gebėjimas nustatyti ir išnaudoti asmeninės, socialinės ar komercinės vertės kūrimo galimybes pasitelkiant meną ir kitas kultūros formas.
- Gebėjimas dalyvauti kūrybiniuose procesuose tiek individualiai, tiek komandoje.
- Atvirumas kultūrinės raiškos įvairovei ir pagarba jai, taip pat etiškas ir atsakingas požiūris į intelektinę ir kultūrinę nuosavybę.
- Smalsumas pažinti pasaulį, atvirumas įsivaizduoti naujas galimybes ir pasirengimas dalyvauti kultūrinėje veikloje (iš Europos Parlamento rekomendacijos)

Kompetencijos „kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ svarba asmeniniam ir socialiniam žmonių ir visuomenės vystymuisia.

- ▶ Be jokios abejonės, kultūrinio sąmoningumo svarba švietime auga – visuomenė tampa vis įvairesnė ir globalesnė.
- ▶ Kultūrinės kompetencijos apima visus mokslus, ypač humanitarinius mokslus: komunikaciją, kalbas, žiniasklaidą ir meną.
- ▶ Kompetencija padeda suvokti vietos, nacionalinį ir Europos kultūros paveldą ir jo vietą pasaulyje.
- ▶ Žinios apie svarbiausius kultūros kūrinius, įskaitant šiuolaikinę populiariąją kultūrą, Europos ir kitų pasaulio regionų kultūrinės ir kalbinės įvairovės suvokimas, būtinybė ją išsaugoti, įtakoja taikaus tautų sambūvio galimybę.
- ▶ Žmogus, suprantantis savo kultūrą ir turintis savo tapatumo jausmą, geba gerbti kultūrinės raiškos įvairovę.
- ▶ AR GALĖME NUSTATYTI KITAS ČIA APTARYTAS IŠSILAVINIMAS BŪTINAS KOMPETENCIJAS?

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBOS IŠVADOS DĖL KULTŪRINIŲ IR KŪRYBINIŲ KOMPETENCIJŲ BEI JŲ VAIDMUO KURIANT EUROPOS INTELEKTUALĮ KAPITĄ:

- Kultūrinės ir kūrybinės kompetencijos apima gebėjimą įsisavinti ir naudoti kultūrą bei keisti kultūros turinį, todėl yra svarbios įvairių Europos kultūrų gerovei ir jų turtingumo išsaugojimui bei skatinimui.
- Bendroji kompetencija „kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ apima svarbų su mokymusi visą gyvenimą susijusį aspektą ir, kaip svarbi skersinė kompetencija, yra svarbi kitų bendrųjų mokymosi visą gyvenimą kompetencijų įgijimui.
- Kultūrinės ir kūrybinės kompetencijos remiamos įvairiose valstybėse narėse vykdomomis programomis ir iniciatyvomis, kurios prisideda prie įvairių politikos tikslų įgyvendinimo.
- Tačiau norint pagerinti tarpsektorinį bendradarbiavimą, būtina sudaryti palankesnes pagrindines sąlygas plėtoti vis veiksmingesnes kūrybines partnerystes.

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

- ▶ EUROPOS TARYBOS IŠVADOS DĖL KULTŪRINIŲ IR KŪRYBINIŲ KOMPETENCIJŲ BEI JŲ VAIDMUO KURIANT EUROPOS INTELEKTINĮ KAPITĄ:
- ▶ SUTINKA, kad kultūriniai ir kūrybiniai gebėjimai yra kūrybiškumo ir naujovių pagrindas, o tai savo ruožtu prisideda prie pažangaus, tvaraus ir integracinio ekonomikos augimo. Taip yra todėl, kad šios kompetencijos gali prisidėti prie:
 - ▶ - intelektualio kapitalo, kuris vis labiau pripažįstamas Europos augimo ir konkurencingumo šaltiniu, kūrimas,
 - ▶ - visų formų inovacijos, daugiausia netechnologinės ir socialinės inovacijos, dėl minėtų kompetencijų įtakos gamybai ir paklausai, taip pat inovatyvių projektų ir paslaugų plėtrai, gamybai ir sėkmei rinkoje,
 - ▶ - sukurti (ir maksimaliai padidinti) kultūros ir kūrybos sektorių multiplikatorių, nes jų funkcija yra menininkų ir kūrėjų, taip pat gavėjų ir vartotojų kompetencija,
 - ▶ - išsilavinimas, mokymas ir pasirengimas darbui (įskaitant darbą, reikalaujantį aukštos kvalifikacijos ir socialinių įgūdžių), galimybė įsidarbinti visais svarbiais gyvenimo etapais ir sėkminga įmonių veikla bei plėtra,
 - ▶ - pagerėjo bendrieji mokymosi rezultatai, sumažėjo mokyklos nebaigusiu asmenų skaičius ir padidintos socialinės įtraukties galimybės dėl didelės jų svarbos motyvuojant ir bendraujant bei dėl to, kad šios kompetencijos leidžia mokiniams atrasti ir ugdyti savo talentus;

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

EUROPOS TARYBA PRAŠO VALSTYBES NARES IMTI ŠIŲŲ VEIKSMŲ.

- 1. Didinti sprendimus priimančių asmenų, kultūros ir švietimo suinteresuotųjų šalių, įmonių ir nevyriausybinių organizacijų nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu supratimą apie kultūrinių ir kūrybinių gebėjimų, ypač pagrindinių „kultūrinio sąmoningumo ir raiškos“ gebėjimų ugdymą. .**
- 2. Veiklų inicijavimas tinkamiausiu lygiu, siekiant inicijuoti kūrybines partnerystes kultūrinėms ir kūrybinėms kompetencijoms ugdyti.**
- 3. Kultūros ir švietimo įstaigų bei nevyriausybinių organizacijų rengiamų daugiamečių programų įgyvendinimo metodikos analizė.**
- 4. Inicijuoti eksperimentines edukacines programas, skirtas mokyklų patrauklumui didinti ir mokinių motyvacijai gerinti.**

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

► **EUROPOS TARYBOS IŠVADOS DĖL KULTŪRINIŲ IR KŪRYBINIŲ KOMPETENCIJŲ BEI JŲ VAIDMUO KURIANT EUROPOS INTELEKTUALŲ KAPITĄ:**

Reikėtų imtis šių veiksmų.

1. Pagrindinių kompetencijų ugdymas mokymosi visą gyvenimą procese.
2. Anksti mokyklą paliekančių asmenų skaičiaus mažinimas.
3. Įsidarbinimo ir produktyvumo didinimas per mokymąsi visą gyvenimą.
4. Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginėje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimas.
5. Kūrybiškumo ir inovacijų, ypač netechnologinių inovacijų, skatinimas.
6. Veiksmingos jaunimo politikos kūrimas,
7. Ankstyvojo ugdymo ir globos politikos tikslų siekimas.
8. Įvairių tikslinių grupių socialinės sanglaudos ir socialinės įtraukties didinimas.
9. Požiūrių, turinčių teigiamą įtaką socialiniam ir profesiniam gyvenimui, ugdymas, gyvenimo kokybės gerinimas.
10. Socialinės įtraukties ir tvaraus gyvenimo būdo galimybių didinimas.

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

IŠVADOS DĖL KULTŪRINĖS IR KŪRYBINĖS KOMPETENCIJOS BEI JŲ VAIDMUO KURIANT EUROPOS INTELEKTUALŲ KAPITĄ:

EUROPOS TARYBA PRAŠO KOMISIJOS, atsižvelgiant į dabartinius ir būsimus veiksmus ir programas, nepažeidžiant diskusijų dėl būsimos daugiametės finansinės programos:

1. Turėtų būti remiamos kūrybinės partnerystės, skatinančios kultūrinius ir kūrybinius gebėjimus.
2. Reikėtų atkreipti dėmesį į specifinius mažų ir labai mažų kultūros ir kūrybos įmonių bei jaunųjų verslininkų vadovaujamų įmonių poreikius ir jų paramos svarbą.
3. Didesnė parama turėtų būti teikiama mobilumui ir tarpvalstybiniam mokymui (ir trenerių mokymui) plėtojant kultūrinį ir edukacinį bendradarbiavimą – menininkams, mokytojams, su jaunimu dirbantiems žmonėms, socialinio ugdymo instruktoriams ir savanoriams.
4. Turėtų būti reguliariai teikiama informacija apie mokslinius tyrimus ir analizę, atliekamus pagal Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų programas, susijusias su Europos bendradarbiavimu kultūros srityje.
5. Įgyvendinti pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“, įskaitant Europos ateities veiksmų forumo sukūrimą, kad būtų atsižvelgta į kultūrinius ir kūrybinius gebėjimus, kaip į dabartinių socialinių iššūkių elementą, į Europos intelektualio kapitalo plėtrą ir socialines inovacijas.
7. Kartu su valstybėmis narėmis būtina išanalizuoti, kaip pagerinti esamus rodiklius švietimo srityje, ypatingą dėmesį skiriant kūrybiškumo, inovacijų ir verslumo sritims, siekiant geriau ugdyti kultūrines ir kūrybines kompetencijas bei užtikrinti teigiamą jų poveikį. .

Institucinės plėtros kryptys kompetencijų ugdymo srityje: kultūrinis sąmoningumas ir raiška

IŠVADOS DĖL KULTŪRINIŲ IR KŪRYBINIŲ GEBĖJIMŲ IR JŲ VAIDMENS KURIANT EUROPOS INTELEKTINĮ KAPITALĄ.

EUROPOS TARYBA PRAŠO KOMISIJOS, atsižvelgiant į dabartinius ir būsimus veiksmus ir programas, nepažeidžiant diskusijų dėl būsimos daugiametės finansinės programos:

1. Reikėtų dėti pastangas integruoti kultūrinio sąmoningumo ir raiškos potencialą į mokymąsi visą gyvenimą, jaunimo politiką ir programas bei pripažinti šio potencialo svarbą.
2. Taip pat reikėtų stengtis labiau pripažinti tokias kompetencijas, įgytas neformalaus ir savarankiško mokymosi metu.
3. Bendradarbiaujant su trečiosiomis šalimis pirmenybė turėtų būti teikiama partnerystėms tarpkultūrinio mokymosi ir kūrybiškumo srityje, ypač jaunimo programų forma.
4. Turėtų būti visapusiškai išnaudojami esami informaciniai tinklai, siekiant geriau informuoti apie veiksmingus jaunų žmonių kultūrinių ir kūrybinių įgūdžių ugdymo veiksmus.
5. Siekiant visapusiškai išnaudoti pavyzdinės iniciatyvos „Inovacijų sąjunga“ ir Europos socialinio fondo teikiamas galimybes, kultūrinių ir kūrybinių įgūdžių indėlis turėtų būti pripažintas tvarių darbo vietų ir socialinių inovacijų pagrindu.
6. Jei reikia, kultūros infrastruktūra (16) turėtų būti toliau stiprinama investuojant, įskaitant Europos regioninės plėtros fondą.
7. Reikia atlikti tolesnius tyrimus, siekiant išanalizuoti galimą ir faktinį kultūrinių ir kūrybinių

Kompetencijos ugdymas - kiekvieno mokytojo užduotis.

- ▶ LENKIJOJE – PAGRINDINĖ UGDYMO PROGRAMA – DALYKINIAI ĮGŪDŽIAI;
- ▶ SOCIALINĖS IR PILIEČIŲ KOMPETENCIJOS BEI KULTŪRINĖS SĄMONĖS IR IŠRAIŠKA – PAVYZDŽIAI:
- ▶ užtikrinti, kad mokiniai ir mokytojai atsakingai atliktų savo kasdienes pareigas;
- ▶ puoselėti tradicijas, pvz., švęsti šventes ir dienas, skirtas įvairių šalių kultūrai;
- ▶ domėjimasis istoriniais ir šiuolaikiniais įvykiais, pvz., vietos bendruomenėje, bet ir šalyje bei visame pasaulyje (mokslo, sporto, meno, religiniai, politiniai įvykiai ir kt.)
- ▶ „protingas“ socialinių tinklų naudojimas (pvz., „Facebook“, „Messenger“ ir kt.), bendra internete esančio turinio analizė,
- ▶ įsitraukimas į socialines akcijas, pagalba kaimynams, sergančio žmogaus priežiūra šeimoje, savanorystė;
- ▶ dalyvavimas rinkimuose, konsultacijos mokyklos, komunos, parapijos reikalais ir kt.
- ▶ įgyvendinant kultūros tekstų priėmimui rengiančius projektus,
- ▶ skatinant mokinius užduoti klausimus ir ieškoti atsakymų.
- ▶ palaikyti ir stebėti klasės darbą, savarankiškai atlikti užduotis,
- ▶ mokinių motyvavimas išsikelti savo mokymosi tikslus.
- ▶ popamokinė ir popamokinė veikla.
- ▶ PAGALBA PAŠALINANT PAGRINDINIŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMO kliūtis:
- ▶ Tikėjimo mokinio gebėjimais demonstravimas ir jo palaikymas imantis veiksmų.
- ▶ Pašalinkite baimę būti vertinamiems kitų, įskaitant bendraamžius.
- ▶ Rodo pasitikėjimą patikint atliktinas užduotis.
- ▶ MOKYMŲ DALYVIŲ PRAKTIKOS PAVYZDŽIAI?

Strategijos, kurios gali būti naudojamos klasėje, siekiant paremti kompetencijų, susijusių su „kultūriniu sąmoningumu ir raiška“, ugdymą.

- Kultūriniu požiūriu kompetentingas mokymas reikalauja, kad mokytojai pažvelgtų į savo kultūrinį tapatumą, galimus išankstinius nusistatymus ir pageidavimus.
- Mokytojams gali prireikti dekonstruoti anksčiau laikomus įsitikinimus ir sukurti naujas, labiau įtraukias pedagogikos priemones.
- Mokymas turėtų būti tolerantiškas kitų įsitikinimams. Todėl svarbu, kad mokytojai nuolat mokytųsi ir peržiūrėtų savo elgesį priklausomai nuo veiksmo konteksto.
- Daugiakultūrės mokymo programos ir išteklių integravimas
- Pedagogai į savo mokymo programas turėtų įtraukti įvairias kultūrines perspektyvas.
- Sąmoningumas atrenkant išteklius, reprezentuojančius įvairias kultūras ir istorijas, padeda visapusiškai suprasti pasaulį.
- Svarbu pasirinkti institucinę medžiagą, klasių dekoracijas ir bendravimo su mokiniais kalbą.
- Patirtinis mokymasis yra ypač svarbus, galbūt padedantis mokiniams susieti tai, ką jie išmoko klasėje, su tuo, kaip tai taikoma jų pačių gyvenimui už mokyklos ribų.

Pamokų metodai, padedantys ugdyti kompetenciją "kultūrinis sąmoningumas ir saviraiška".

Pirmenybė teikiama aktyviems metodams, įskaitant edukacinių projektų metodą, tačiau jie turėtų būti parenkami atsižvelgiant į konkrečios studentų grupės galimybes. Paprastai tai turėtų būti mokymo metodai, pagrįsti savarankišku žinių įgijimu ir darbu grupėse, bendravimu, įsivertinimo įgūdžiais ir ugdymu, kaip grupėje formuluoti ir vertinti įgūdžius.

Rekomendacijos:

Palaikykite ir stebėkite mokinių darbus, bet patys neatlikite jų užduočių.

Skatinkite mokinius išsikelti savo mokymosi tikslus.

Suplanuokite mokinių namų darbus pasitelkdami žinias iš kasdienio gyvenimo.

Ugdydami kiekvieną kompetenciją remkitės tuo, ką vaikas jau žino ir gali.

Nenaudokite mokymo metodų, kuriuose tik mokytojas yra žinių šaltinis, o aktyvinančius metodus, tokius kaip: keitimasis idėjomis, atvejų analizė, diskusijos, patirtis, drama.

Naudokitės įvairiais žinių šaltiniais – filmu, vaizdais, internetu, lauko pamokomis.

Suaktyvinkite visus mokinius, pageidautina mažas grupes.

Užklasinės veiklos rūšys, ugdančios „kultūrinio sąmoningumo ir raiškos“ kompetenciją

Šią kompetenciją galima ugdyti organizuojant keliones į kultūrinės vietas, tokias kaip muziejai, teatrai, susitikimus su kultūros žmonėmis už mokyklos sienų, bet ir patiriant mokyklai bei bendruomenei svarbius įvykius ir juos „aprengiant“ scenomis, spektakliais, ir studentų pasirodymais.

Ir be to:

- dalyvavimas muzikinėse grupėse ir solo pasirodymuose,
- renginiai, apžvalgos, labdaros koncertai,
- konkursai, dailės olimpiados.

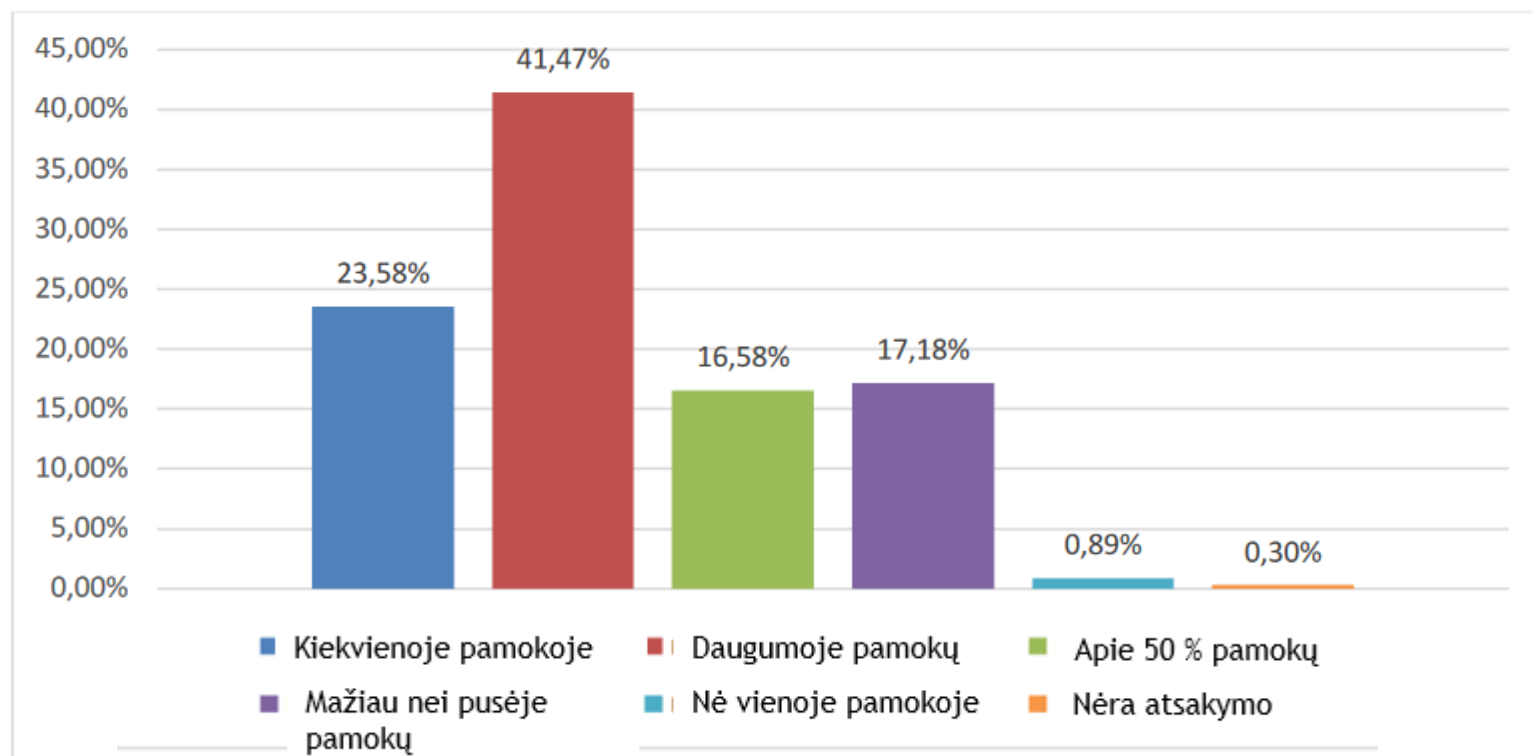
Mokyklos pamokas galima papildyti kitomis veiklos formomis, įskaitant:

- muziejaus pamokos;
- mokinių klasės išvykos;
- paskaitos ir pristatymai apie meną išorės institucijose (pvz., muziejuose, galerijose);
- parodų lankymas;
- susitikimai su iškiliais menininkais.

Priemonės kompetencijos lygiui „kultūrinis sąmoningumas ir raiška“ matuoti.

- ▶ Kompetencijos ratas;
- ▶ Mokinių veiksmų stebėjimai;
- ▶ Kompetencijos pokalbiai;
- ▶ Apklausos anketos (deklaratyvios);
- ▶ treniruočių žaidimai;
- ▶ Testai internetu (lengvai supainiojami su asmenybės/polinkio klausimynais);
- ▶ O gal vietoj tyrimų pasitelkti turimus duomenis?

Tyrimai - pilietinė kompetencija. Kaip pakomentuotumėte šiuos rezultatus?

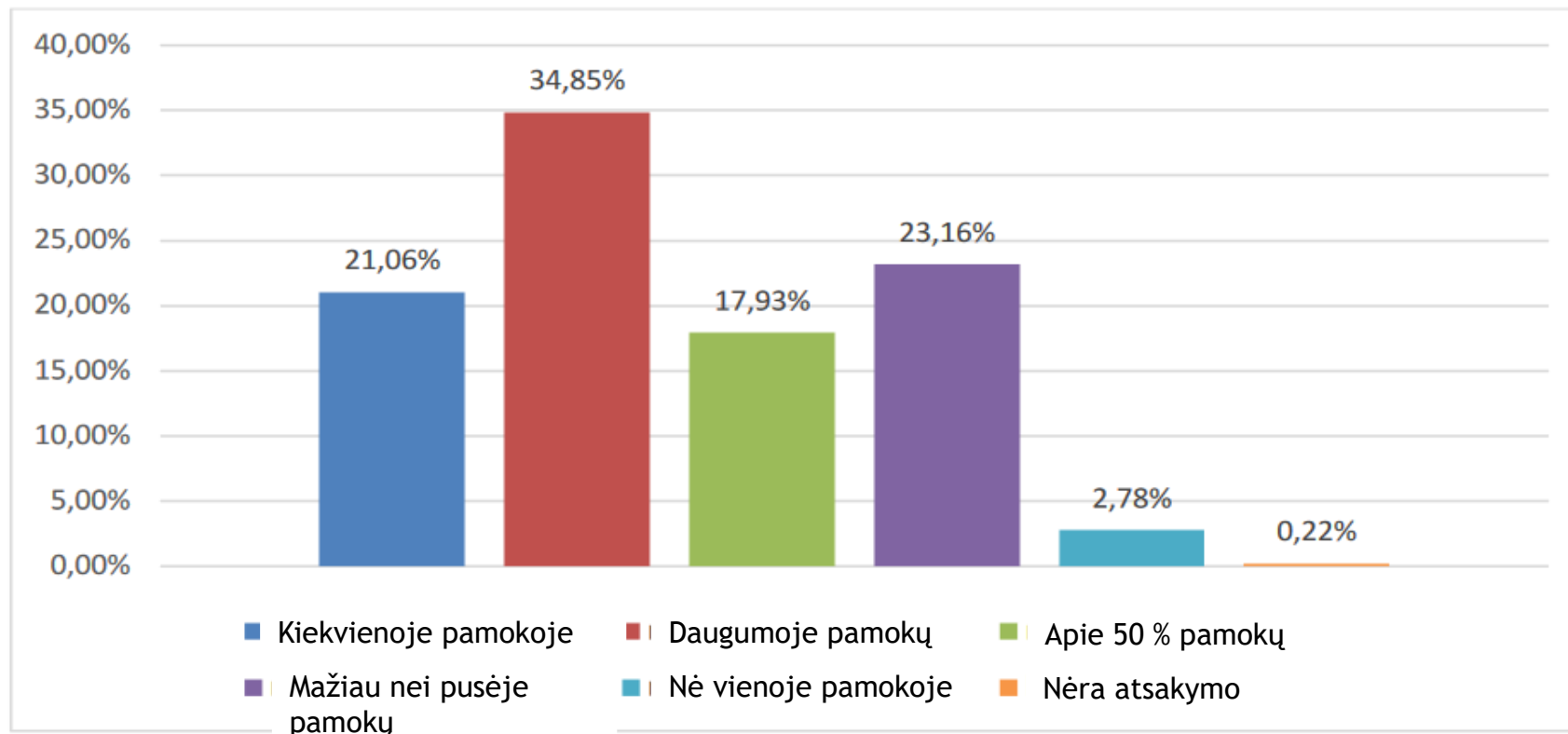

2.7.a pav. (AN) Kaip dažnai ugdote mokinių pilietines kompetencijas privalomos edukacinės veiklos metu?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Šaltinis: 2022/2023 mokslo metais atlikto mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo proceso tyrimo ataskaita, ORE, 2023 m.

Moksliniai tyrimai - kultūrinis sąmoningumas ir raiška. Kaip pakomentuotumėte šiuos rezultatus?

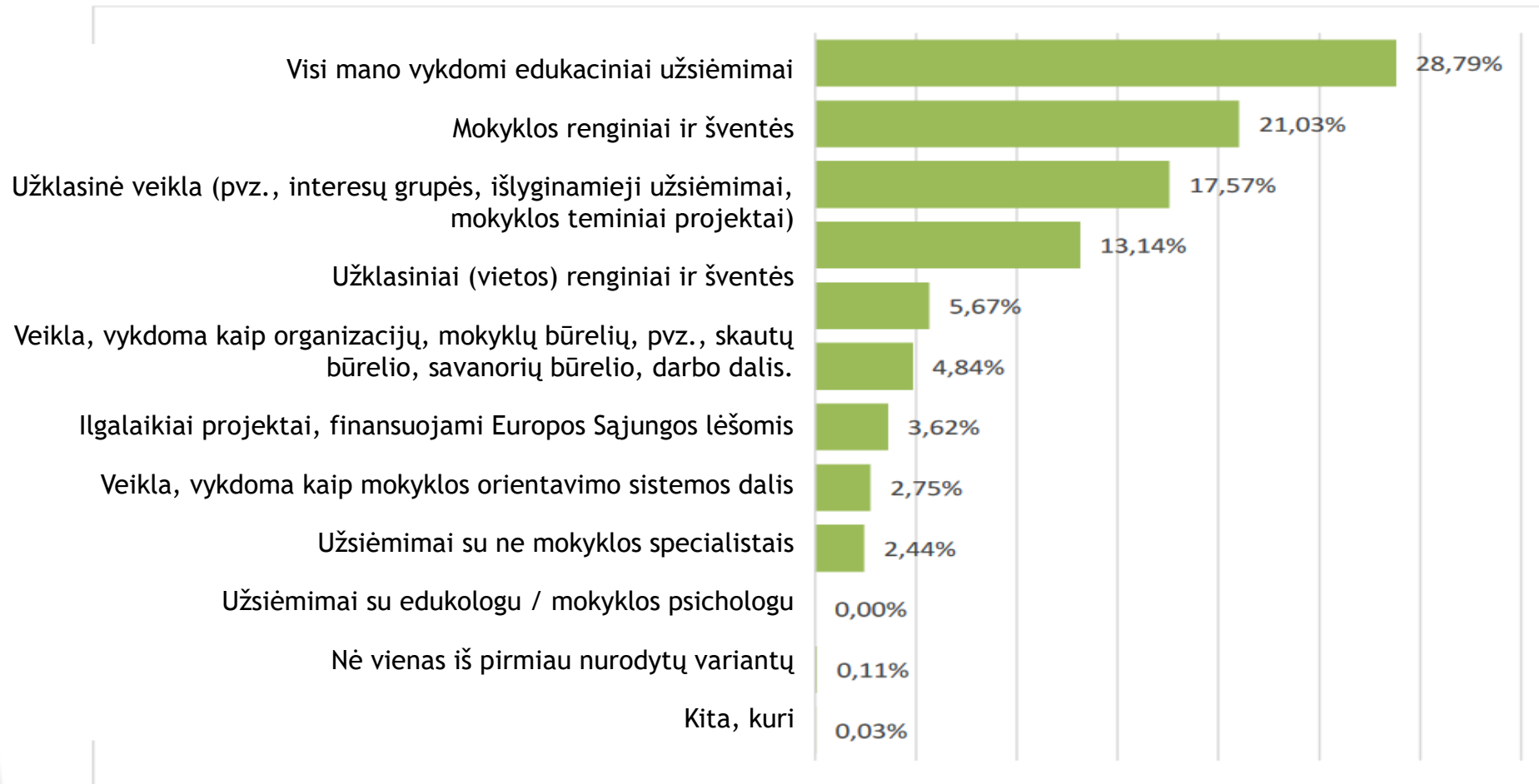

2.9.a pav. (AN) Kaip dažnai privalomos edukacinės veiklos metu ugdate savo mokinių kompetencijas kultūrinio sąmoningumo ir raiškos srityje?
kulturalnej?

Źródło: Sprawozdanie z badania procesu kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych prowadzonego w roku szkolnym 2022/2023, ORE, 2023

Šaltinis: 2022/2023 mokslo metais atlikto mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo proceso tyrimo ataskaita, ORE, 2023 m.

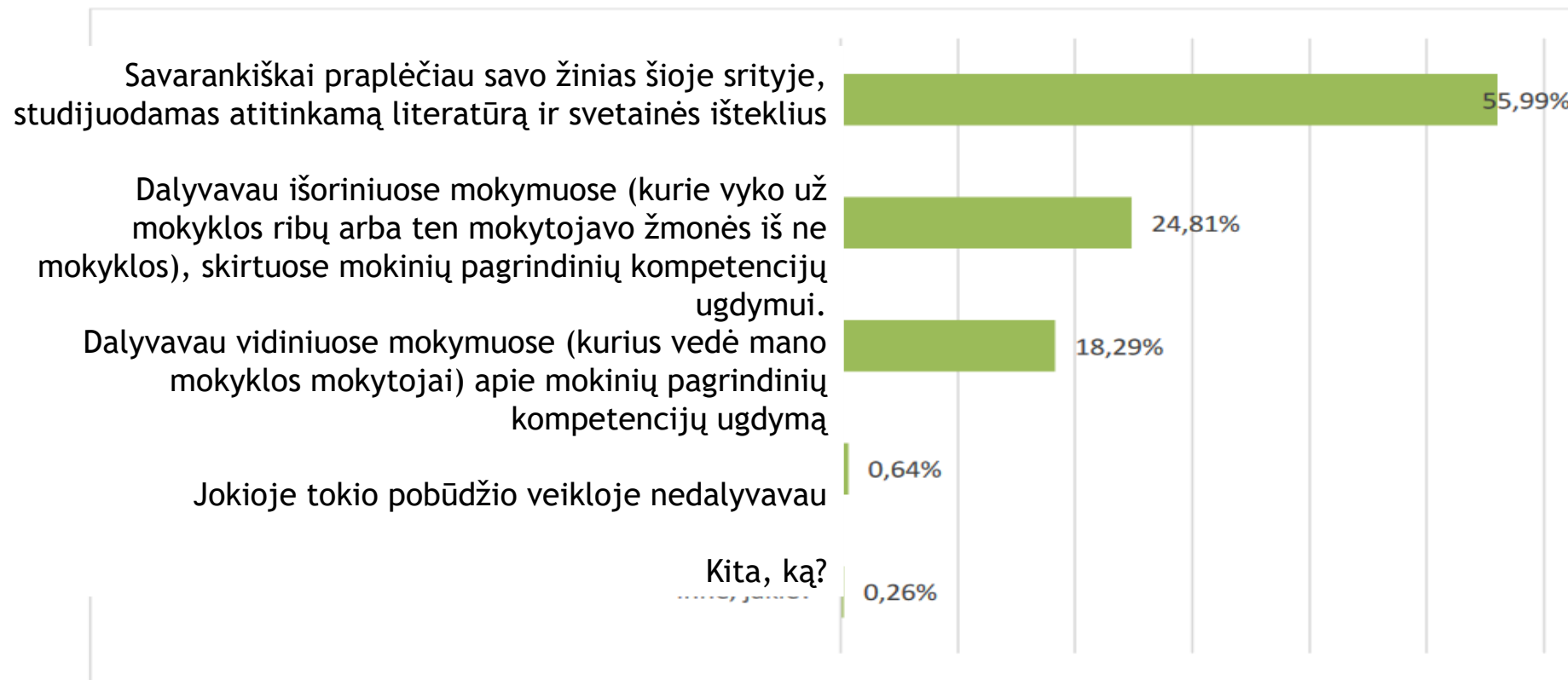
Moksliniai tyrimai - pagrindiniai gebėjimai.
Kaip pakomentuotumėte šiuos rezultatus?

2.11.d diagrama. (AN) Kokia veikla, kurią vykdėte praėjusiais ir šiais mokslo metais, buvo skirta mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymui?

Šaltinis: 2022/2023 mokslo metais atlikto mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo proceso tyrimo ataskaita, ORE, 2023 m.

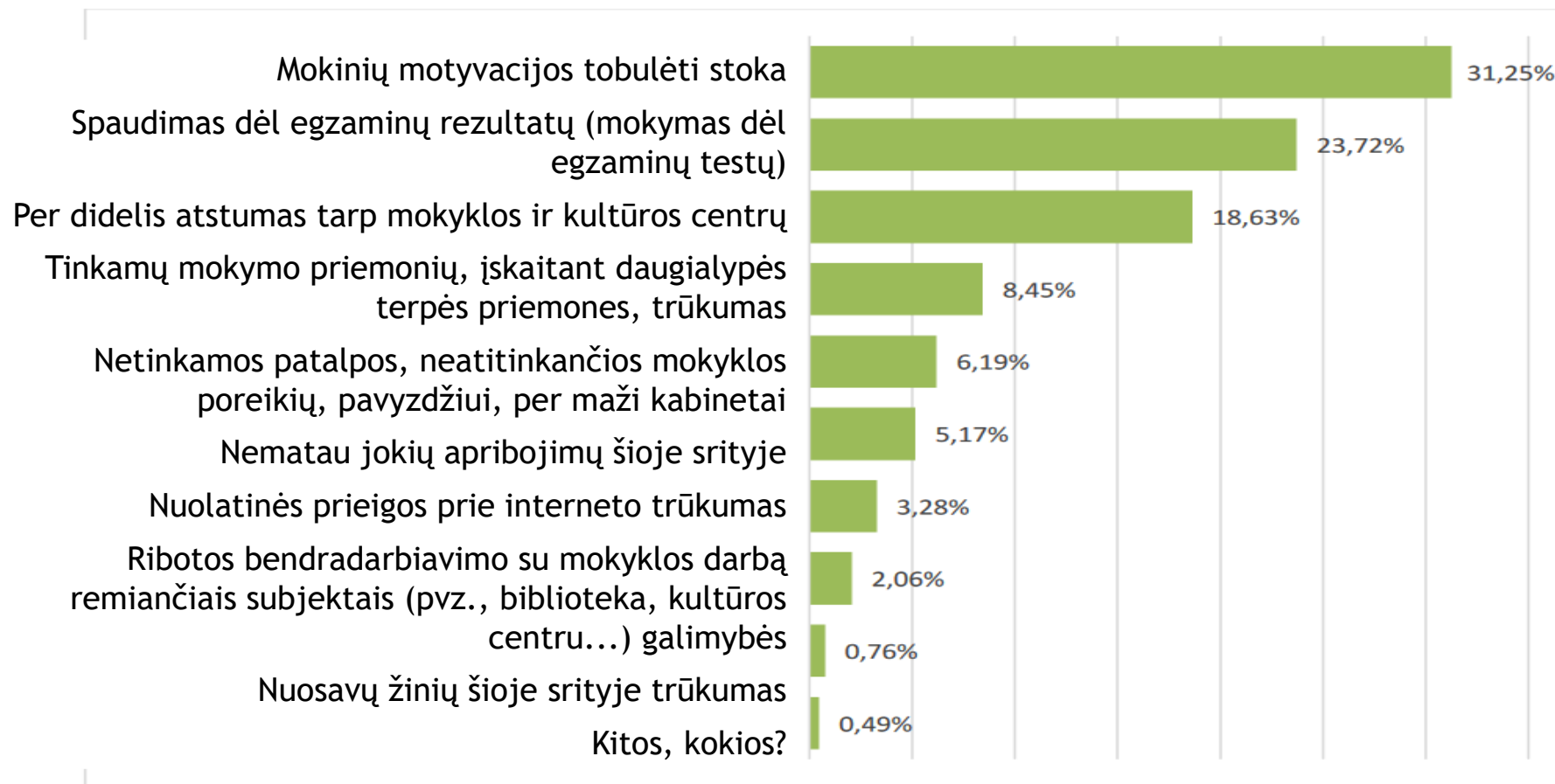
Mokytojo tyrimas. Pagrindinių kompetencijų. Kaip komentuojate šiuos rezultatus?

2.11.e. diagrama (AN) Kokioje veikloje, skirtoje mokinių bendrųjų kompetencijų mokymosi žinioms tobulinti, dalyvavote šiais ar praėjusiais mokslo metais?

Šaltinis: 2022/2023 mokslo metais atlikto mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo proceso tyrimo ataskaita, ORE, 2023 m.

Mokytojo tyrimas. Pagrindinės kompetencijos. Kaip pakomentuotumėte šiuos rezultatus?

2.11.f diagrama (AN) Kokių sunkumų pastebite mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo, plėtojimo srityje?

ANKSTESNĖS INFORMACIJOS SANTRAUKA

- **Pagrindinės kompetencijos apibrėžiamos kaip žinių, įgūdžių ir požiūrių derinys, atitinkantis situaciją.**
- **Pagrindinės kompetencijos yra tos, kurių visiems žmonėms reikia savirealizacijai ir asmeniniam tobulėjimui, būti aktyviam piliečiui, socialinei integracijai ir užimtumui.**
- **Jie yra esminiai kiekvienam žiniomis pagrįstos visuomenės piliečiui.**
- **Jie sukuria pridėtinę vertę darbo rinkai, socialinei sanglaudai ir aktyviam pilietiškumui, suteikia lankstumo ir gebėjimo prisitaikyti.**
- **Jie taip pat yra svarbus visuomenės inovacijų, produktyvumo ir konkurencingumo veiksnys, taip pat turi įtakos darbuotojų motyvacijai ir pasitenkinimui.**

ANKSTESNĖS INFORMACIJOS SANTRAUKA:

2006 m. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijos. (OL L 394, 2006 12 30, p. 13).

„Kiekvienam piliečiui reikės daugybės pagrindinių kompetencijų, kad jis galėtų lengvai prisitaikyti prie greitai kintančiame ir tarpusavyje susijusiame pasaulyje. Dviejų socialinių ir ekonominių dimensijų švietimas turi atlikti esminį vaidmenį užtikrinant, kad Europos piliečiai įgytų pagrindinius gebėjimus, būtinus, kad jie galėtų lanksčiai prisitaikyti prie tokių pokyčių.[...]

ANKSTESNĖS INFORMACIJOS

SANTRAUKA:

- Bendrųjų kompetencijų ugdymas nėra įgyvendinamas kaip atskira veiklos sritis, o įtraukiamas į konkrečius dalykus, parenkant tinkamus ugdymo metodus ir formas.
- Pagrindinių gebėjimų vaidmuo labai pabrėžiamas pagrindinėje mokymo programoje. Jo įvadinėje dalyje pateikiami svarbiausi įgūdžiai, glaudžiai susiję su pagrindinėmis kompetencijomis.
- Šios nuostatos taikomos visiems tam tikro ugdymo etapo mokiniams, todėl už jas atsako kiekvienas mokytojas, nepriklausomai nuo dėstomo dalyko.

ANKSTESNĖS INFORMACIJOS

SANTRAUKA:

Svarbiausi bendrųjų kompetencijų ugdymo ypatumai.

- yra įgyvendinami visose mokyklos darbo formose;
- abipusis visų kompetencijų įsiskverbimas;
- tarpusavio priklausomybė.

Kalbame ne apie atskirų pagrindinių kompetencijų ugdymą, o apie visas kartu!

Visos bendrosios kompetencijos laikomos vienodai svarbiomis, kiekviena iš jų gali prisidėti prie sėkmės žinių visuomenėje.

Daugelio šių kompetencijų apimtis iš dalies sutampa ir yra susijusi, vienoje srityje būtini aspektai palaiko kompetencijas kitoje.

Bibliografia:

1. 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (2006/962/EB)
2. TARYBOS REKOMENDACIJA 2018 m. gegužės 22 d. dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų
3. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)
4. <https://kreatywnaakademia.pl>
5. https://ore.edu.pl/images/files/POWER/zarzadzanie_oswiata/Kompetencje%20kluczowe%20-%20definicje%20i%20opis.pdf - Kompetencje Kluczowe – definicje i opisy
6. 2022/2023 mokslo metais atlikto mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymo proceso tyrimo ataskaita, ORE, 2023 m.

Susitikimo santrauka:

- "Mokymo susitikimai buvo skirti man...";
- "Aš sužinojau/išmokau...";
- "Aš atradau / atradau ...";
- "Savo darbe būtinai panaudosiu ...";
- "Įsitikinau / įsitikinau, kad ...";
- "Ateityje ...
- Aš įsitikinau/įsitikinau, kad

Dėkojame už dėmesį!

► *Jei klientų prioritetai nėra mūsų prioritetai, mes neturime prioritetų.*

► *Roger Dow, "Mariott Hotels&Resorts" pardavimų direktoriaus pavaduotojas*